

Warszawa, dnia 11 maja 2020 roku

Dariusz Sikora
prowadzący zawodową działalność
lobbingową pod nr 00251
(rejestr MSWiA)

Pan Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Pan Kazimierz Kleina
Przewodniczący Komisji
Budżetu i Finansów Publicznych

Szanowny Panie Marszałku,
Szanowny Panie Przewodniczący,

Działając w imieniu Polskiego Związku Zarządzania Wierzytelnościami w charakterze pełnomocnika do spraw legislacji niniejszym przedstawiam stanowisko do rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 z dnia 30 kwietnia br. (druk sejmowy nr 344), które ma istotne znaczenie dla branży zarządzania wierzytelnościami, w tym także dla przedsiębiorców, którzy występują z ochroną prawną w charakterze wierzyciela.

Na wstępie pragnę zwrócić uwagę, że przedsiębiorcy branży zarządzania wierzytelnościami oczekują skutecznego wdrażania etapów odmrażania gospodarki i w miarę możliwości likwidowania biurokracji tam, gdzie to możliwe. Jednym z takich oczekiwanych rozwiązań jest m.in. cyfryzacja postępowań sądowych – nie tylko w zakresie rozpraw sądowych, ale także całego postępowania sądowego na każdym etapie.

W przedmiotowym projekcie zwracamy uwagę na dość istotne projektowane przepisy, które nie były w żaden sposób komunikowane z branżą oraz konsultowane w szerszym gronie.

Art. 2 rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2:

W pierwotnym brzmieniu rządowego projektu ustawy opatrzonym drukiem sejmowym nr 344 przedstawiono propozycję ograniczającą licytację z nieruchomości w przypadku, gdy wartość należności głównej i należności ubocznych nie przekracza 1/20 wartości nieruchomości. W tym wypadku licytacja nie jest możliwa, a dłużnik uzyskuje stosowną ochronę prawną. Niniejsze przepisy były wielokrotnie zapowiadane przez resort sprawiedliwości, który komunikował wprowadzenie przepisów antylichwiarskich. Co do tego nie ma wątpliwości, iż dłużnicy powinni poszukiwać automatyzmu w zakresie ochrony ich majątku, gdyż należności powstałe w wyniku kryzysu gospodarczego oraz jego następstw w późniejszym okresie niekoniecznie muszą stanowić o całkowitej utracie ich majątku. Niemniej jednak w trakcie procesu legislacyjnego w Sejmie dodano §5, który uniemożliwił całkowicie prowadzenie licytacji z nieruchomości na okres trwania zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii oraz 90 dni po jego zakończeniu. Niestety, na dzień dzisiejszy trudno jest poszukiwać informacji, ile potrwa ogłoszony stan epidemii. Przedsiębiorcy, którzy w dużej mierze są wierzycielami potrzebują, aby gospodarka funkcjonowała w tym okresie normalnie i to samo dotyczy działalności sądów i równoważenia prawidłowego funkcjonowania postępowania cywilnego w ten sposób, aby poszukiwanie ochrony na etapie postępowania sądowego było możliwe względem każdego kto takiej ochrony poszukuje. Wprowadzone brzmienie §5 powoduje, że negatywnym i ubocznym skutkiem takiego przepisu będzie uniemożliwienie poszukiwania właściwej prawnej ochrony roszczeń. Ponadto, art. 15zuz specustawy uniemożliwia egzekucję na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu w zakresie opróżnienia lokalu. W związku z tym dłużnicy mają w pełni zapewnioną ochronę ich praw, co mieści się w standardach państw zachodnich i systemów prawnych zbliżonych do systemu prawnego w Polsce.

Kolejnym skutkiem ubocznym §5 przedmiotowego przepisu ustawy jest odwlekanie w czasie problemu jaki mógłby być rozstrzygnięty na wczesnym etapie. Otóż, nowelizacja, która jest przedmiotem niniejszego stanowiska uchyla przepisy wstrzymujące lub zawieszające bieg terminów sądowych oraz bieg terminów, od których uzależniona jest ochrona prawna. W związku z tym wszelkie rosnące odsetki ze względu na brak możliwości rozstrzygnięcia postępowania w przepisany termin spowodują, że wiele spraw po zakończeniu się epidemii będzie przekraczało wartość 1/20, którą określił ustawodawca jako próg bezpieczeństwa. Ponadto, zawieszenie prowadzenia licytacji – która to jest *stricte* procesem sądowym, a nie

wyłącznie komorniczym – względem spraw, które uprawomocniły się już w 2019 r. Tendencja realizacji terminów sądowych sprawia, że licytacje z nieruchomości, które miałyby się odbyć po wejściu niniejszej ustawy dotyczyłyby wyłącznie spraw, które rozpoczęły się w 2018 lub 2019 roku i wobec nich składano stosowne wnioski, a z uwagi na sytuację epidemiczną ich proces uległ zawieszeniu/wstrzymaniu biegu dalszych terminów.

Pragnę wskazać także, że dość często licytacje z nieruchomości, które obejmują sprawy z lat poprzednich, a wstrzymane dzisiaj mogą skutkować brakiem dostępu do kapitału w postaci kredytów hipotecznych lub kredytów konsumpcyjnych, które są udzielane z zabezpieczeniem hipotecznym. Banki za pośrednictwem mediów niejednokrotnie zapowiadały, iż czekają nas czasy, w których dostęp do kapitału będzie trudniejszy lub prawie niemożliwy dla wielu podmiotów (osób fizycznych oraz przedsiębiorstw). Na domiar tego, wierzycielami nie są wyłącznie banki, ale także przedsiębiorstwa, które dochodzą swoich praw od wielu miesięcy i dotyczą roszczeń powstałych na długo przed kryzysem i na długo przed wybuchem pandemii. Sytuacja dłużników, wobec których prowadzone są czynności egzekucyjne jest im dobrze znana, gdyż miała ona miejsce już w 2019 roku.

W związku z powyższym postuluje o przyjęcie niniejszej poprawki niejako przywracającej pierwotne brzmienie zaproponowane w rządowym projekcie ustawy, które nie uwzględnia brzmienia §5 w dodawanym art. 952¹ kodeksu postępowania cywilnego, którego celem jest zawieszenie stosowania przedmiotowego przepisu na okres stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii oraz 90 dni po jego zakończeniu ze szczególnym uwzględnieniem, że taki stan trwać może dłużej i w związku z tym wierzyciele nie będą mogli skutecznie poszukiwać ochrony prawnej na drodze postępowania sądowego, a w dalszej konsekwencji będzie się to wiązało z wydłużeniem postępowań sądowych i dłuższym okresem niepewności zaspokojenia roszczeń, które umożliwiałyby dalsze przetrwanie wierzyciela jako uczestnika gospodarki. Negatywny wpływ także będzie miało to dla gospodarki ze względu na mniejsze wpływy z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych od nabywanych nieruchomości na podstawie licytacji, która odbywa się pod pełną kontrolą sądu, który zgodnie z brzmieniem §1-§4 obowiązany jest zapewnić ochronę dłużnika. Stąd, konieczne wydaje się przywrócenie pierwotnego brzmienia przepisu, jak wyżej.

Propozycja treści poprawki:

- 1) W art. 2 nadaje się brzmienie:

„Art. 2. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, z późn. zm.¹⁾) po art. 952 dodaje się art. 952¹ w brzmieniu:

„Art. 952¹. § 1. Termin licytacji lokalu mieszkalnego lub nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem mieszkalnym, które służą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika, wyznacza się na wniosek wierzyciela.

§ 2. Wierzyciel jest uprawniony do złożenia wniosku, o którym mowa w § 1, jeżeli wysokość egzekwowanej należności głównej stanowi co najmniej równowartość jednej dwudziestej części sumy oszacowania.

§ 3. Jeżeli egzekucję z nieruchomości prowadzi kilku wierzycieli, termin licytacji nieruchomości, o której mowa w § 1, wyznacza się również w przypadku, gdy wnioski w tym przedmiocie złożą wierzyciele, których łączna wysokość egzekwowanych należności głównych stanowi co najmniej równowartość jednej dwudziestej części sumy oszacowania.

§ 4. Przepisów § 2 i 3 nie stosuje się, jeżeli należność przysługuje Skarbowi Państwa, wynika z wyroku wydanego w postępowaniu karnym lub mimo niespełnienia warunków przewidzianych w tych przepisach zgodę na wyznaczenie terminu licytacji wyraził dłużnik, do którego nieruchomość należy, albo sąd. Sąd wyraża zgodę na wyznaczenie terminu licytacji na wniosek wierzyciela, jeżeli przemawia za tym wysokość i charakter dochodzonej należności lub brak możliwości zaspokojenia wierzyciela z innych składników majątku dłużnika. Na postanowienie sądu oddalające wniosek wierzyciela przysługuje zażalenie.”

W związku z powyższym zwracam się do tutejszej Izby oraz proszę Państwa Senatorów o rozważenie poprawki art. 2 rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2. Pierwotne brzmienie zaproponowane w druku sejmowym nr 344 przez stronę rządową jest w pełni do zaakceptowania przez branżę, a „zamrażanie” stosowania przepisów postępowania cywilnego może stanowić w przyszłości poważny problem dla bardzo istotnej odnogi polskiej gospodarki.

Zwracam się także do tutejszej Izby z prośbą o zwrócenie się do strony rządowej z zapytaniem o konkretne etapy odmrażania gospodarki, a także dokładną informację jak długo

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. 1469, 1495, 1649, 1655, 1798, 1802, 1818, 2070, 2089, 2128 i 2217 oraz z 2020 r. poz. 288 i 462.

możemy spodziewać się stanu epidemicznego, który przywoływany jest jako – z jednej strony powód do zamrażania stosowania istotnych z punktu widzenia ochrony praw przepisów, a z drugiej strony rząd ogłasza stopniowe jej odmrażanie, co niekoniecznie koresponduje z procesem legislacyjnym, który temu zaprzecza.

Z poważaniem,

Dariusz Sikora

POPRAWKA NR

do rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2

1) W art. 2 nadaje się brzmienie:

„Art. 2. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, z późn. zm.¹⁾) po art. 952 dodaje się art. 952¹ w brzmieniu:

„Art. 952¹. § 1. Termin licytacji lokalu mieszkalnego lub nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem mieszkalnym, które służą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika, wyznacza się na wniosek wierzyciela.

§ 2. Wierzyciel jest uprawniony do złożenia wniosku, o którym mowa w § 1, jeżeli wysokość egzekwowanej należności głównej stanowi co najmniej równowartość jednej dwudziestej części sumy oszacowania.

§ 3. Jeżeli egzekucję z nieruchomości prowadzi kilku wierzycieli, termin licytacji nieruchomości, o której mowa w § 1, wyznacza się również w przypadku, gdy wnioski w tym przedmiocie złożą wierzyciele, których łączna wysokość egzekwowanych należności głównych stanowi co najmniej równowartość jednej dwudziestej części sumy oszacowania.

§ 4. Przepisów § 2 i 3 nie stosuje się, jeżeli należność przysługuje Skarbowi Państwa, wynika z wyroku wydanego w postępowaniu karnym lub mimo niespełnienia warunków przewidzianych w tych przepisach zgodę na wyznaczenie terminu licytacji wyraził dłużnik, do którego nieruchomość należy, albo sąd. Sąd wyraża zgodę na wyznaczenie terminu licytacji na wniosek wierzyciela, jeżeli przemawia za tym wysokość i charakter dochodzonej należności lub brak możliwości zaspokojenia wierzyciela z innych składników majątku dłużnika. Na postanowienie sądu oddalające wniosek wierzyciela przysługuje zażalenie.”

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. 1469, 1495, 1649, 1655, 1798, 1802, 1818, 2070, 2089, 2128 i 2217 oraz z 2020 r. poz. 288 i 462.